

**Оперативна інформація щодо фітосанітарного стану
сільськогосподарських рослин у господарствах Херсонської області
станом на 26.06.2025 року**

Озима пшениця – воскова стиглість, повна стиглість, початок збирання.

Озимий ріпак – досягання, початок збирання.

Ярий ячмінь – повна стиглість, початок збирання.

Горох – дозрівання стручків, початок збирання

Соняшник – 8 справжніх листків, формування корзинки.

Овочеві: *томати посівні* – 3-й справжній листок; *томати розсадні* – зелена стиглість; *капуста* – формування головки; *огірок* – цвітіння.

Плодові дерева – збір врожаю плодів вишні, черешні, абрикосу.

Виноград – плодоутворення.

За даними Херсонського обласного центру з гідрометеорології на Херсонщині погоду першої половини третьої декади червня визначало поле підвищеного тиску. В окремі дні, при поглибленні улоговини та переміщенні атмосферних фронтів, випадали невеликі та помірні короткочасні грозові дощі.

Максимальна температура повітря підвищувалась у тепліші дні декади до +31-33°C. З максимальною температурою +30°C та вище нараховувалось 2 дні.

Мінімальна температура повітря знижувалась у прохолоднішу ніч декади до +13-15°C.

Середня відносна вологість повітря становила 52-55%. У денні години протягом 3 днів відмічалось її зниження до 30% та нижче.

Агromетеорологічні умови протягом звітнього періоду залишались складними. Дощі, які проходили у вигляді короткочасних злив, носили характер стікання, тому покращенню зволоженості ґрунту не сприяли. Вітри висушували верхні шари ґрунту та впливали на виникнення суховійних явищ. Ґрунтова та повітряна засуха поширюється та поглиблюється.

На неугіддях, узбіччях доріг, неорних землях, пасовищах триває розвиток личинок **саранових** нестадних видів та личинок італійського пруса і сарани марокканської III–V віків, залежно від районів області. Середня чисельність шкідника коливається від 0,5 до 5,0 екз/м², в осередках підвищеної чисельності виявлено 40-80 екз/м².

Під час обстеження посівів соняшнику орієнтовною площею 27 га, а також суміжних територій на яких не проводиться господарська діяльність (занедбані земельні ділянки), що розташовані на території Борозенської сільської територіальної громади (за межами села Нова Кубань) Бериславського району Херсонської області виявлено масовий розвиток та поширення особливо небезпечного шкідливого організму – сарани за середньої чисельності 30-40 екз. на кв.м., а в осередках більше 80 екз. на кв.м.

23 червня на території Борозенської сільської територіальної громади розпорядженням від 23.06.2025 року № 190 запроваджено особливий режим захисту рослин. Осередок підвищеної чисельності саранових та прилеглі території було оброблено хімічним методом. Використовували інсектициди з діючою речовиною хлорпірифос.

Господарства області всіх форм власності продовжують здійснювати моніторинг за поведінкою саранових місцевих популяцій з метою виявлення вогнищ надпорогової їх чисельності та при необхідності локалізації та ліквідації цих осередків.

На неугіддях з квітучою рослинністю, узбіччях доріг, в крайових смугах просапних, овочевих та багаторічних травах закінчується живлення гусениць **лучного метелика** першого покоління, середня чисельність якого складала 0,2-1,1 екз./м², максимальна -3,0 екз./м², триває заляльковування шкідника в ґрунті. В західних та центральних районах області вже відмічений початок льоту метеликів II покоління. Сила льоту метеликів становить від 1 до 2 екземплярів на 10 кроків.

Гусениці **озимої совки** I покоління продовжують шкодити на посівах просапних та овочевих культур, особливо у приватному секторі. Заселено 50% площ овочів, 20% площ соняшника, за середньої чисельності 0,5-0,7 екз./м², максимально 1 екз./м². Пошкоджено у середньому 3-5% рослин.

Гусениці **листогризучих совок – капустиної, совки – гамми, бавовникової, помідорної, люцернової** та інших продовжують харчування у першу чергу на неугіддях та у посівах **просапних, овочевих культур**. Гусеницями різних віків заселено до 30% обстежуваних площ, пошкоджено від 5% до 10% рослин, середня чисельність складає 0,5-1,0 екз./м² максимум 3,0 екз./м².

Продовжується літ, яйцекладка, відродження гусениць **стеблового (кукурудзяного) метелика**. Середня чисельність імаго 1-2 екз. на світло пастку за ніч, заселеність рослин кукурудзи яйцекладками становить 5-23% з чисельністю 2-15 яєць на кожную, чисельність гусениць становить 0,2-0,5 екз./рослину при заселенні 1% рослин, максимально 3% рослин.

У звітному періоді продовжувалось пошкодження зерна в колосках личинками клопа шкідливої черепашки. Шкідником заселено до 45% площ, заселено та пошкоджено 5-10% рослин, середня чисельність личинок становить 0,5-1,1 екз./м², максимально 3,0 екз./м² – на необроблених полях. Личинки клопа-черепашки почали перетворюватися на дорослих клопів нового покоління.

Триває живлення на колосках хлібного жука, заселено 27% обстежених площ, у середньому - 1% рослин, максимально – 3%, за середньої чисельності від 0,5-1,5 екз./м² максимально в осередках до 3,0 екз./м².

На посівах зернових колосових культур шкодять імаго **хлібного туруна (жуужелиці)**. Заселено 20% обстежених площ, у середньому - 1% колосків за середньої чисельності 1 жук/колос.

У посівах кукурудзи триває шкодочинність **хлібних блішок**, заселено до 50% площ, у середньому - 2% рослин за середньої чисельності 0,5 екз./м².

На рослинах соняшнику, за чисельності 1 колонія на гектар, продовжують шкодити **геліхризіві попелиці**, якими заселено та пошкоджено від 10% до 15% рослин, на 35% обстежуваних площ.

Погодні умови (температура повітря вище 30°C та низька вологість повітря) сприяють розвитку та поширенню **звичайного павутинного кліща**. Заселено 35% обстежених площ, у середньому – 10%, максимально – 15% рослин, за середньої чисельності 4 екз., максимально – 8 екз./лист.

Також продовжується пошкодження рослин соняшнику *тютюновими трипсами*, чисельність яких коливається на окремих полях від 2 до 5 екз. на рослину при заселенні 20% рослин, 15% площ.

Відмічено літ, відкладання яєць та відродження гусениць *соняшникової вогнівки*. Заселено до 4% обстеженої площі, пошкоджено до 2% рослин, середня чисельність шкідника – 0,4 екз/рослину.

Несправжньою борошнистою росою (пероноспорозом) уражено до 5% рослин на 12% обстежуваних площ, розвиток хвороби 1%.

Альтернаріозом та септоріозом уражено 10% обстежених площ посівів соняшнику, у середньому - 1% рослин, максимально - 2% рослин, розвиток хвороби - 1%.

На рослинах картоплі та томатів триває шкодочинність *коларадського жука*. Шкідником заселено 100% площ, заселено та пошкоджено у середньому 10% рослин. Середня чисельність личинок становить 3 лич./кущ, максимально 10 лич./кущ при заселенні 30% кущів.

На рослинах капусти в приватному секторі продовжують шкодити *хрестоцвіті блішки*. Заселено всі площі, пошкоджено у середньому 12% рослин за середньої чисельності 1 екз./роsl, максимально 2 екз./роsl. Також капусту на 40% обстежених площ, на 15% рослин заселяють та пошкоджують *гусениці совок, біланів, капустяної молі та попелиці*.

Попелицями заселено від 10 до 15% рослин. Чисельність складає 1-2 колонії на рослину.

Капустяною міллю заселено 1–5% рослин з чисельністю 2–4 гусениць на рослину.

Гусеницями *капустяного білана та капустяної совки* першого покоління, заселено до 7% рослин, 35% площ, середня чисельність 1,0 гусениць/рослину, максимально 2,0 гусениць/рослину.

Білокрилкою заселено до 50% обстежених площ капусти, у середньому – 3% рослин, максимально 12% рослин, за середньої чисельності 5 екз./роsl, максимально – 15 екз./роsl.

На *баштанних культурах* триває живлення *трипсів та попелиць*, середня чисельність 2,0 екз./рослину, максимально до 4 екз./рослину, пошкоджено до 20% рослин. 10% рослин баштанних культур на 30% обстежених площ заселені *звичайним павутинним кліщем*.

Фітофторозом та альтернаріозом уражено 25% обстежених площ картоплі та томатів, у середньому - 2% рослин, максимально - 5%, розвиток хвороби – 1,5%.

На баштанних культурах у приватному секторі відмічено появу *антракнозу*, яким уражено – до 3% рослин, на 10-15% площ.

Скрізь у приватному секторі томати за чисельності 0,5-0,7 екз/м² пошкоджують гусениці *совок (городньої, бавовникової, карадрини)*.

У *садах* розвиваються та шкодять гусениці *яблуневої та сливової плодожерки* I покоління. Пошкоджені плоди виявлено на 35% дерев. Із обстежених 100 плодів у приватному секторі пошкоджено у середньому 2%, максимально – 5% із 1 гус./плід.

Триває вихід гусениць першого покоління яблуневої та сливової плодожерок із плодів для заляльковування. Розпочався розтягнутий літ, відкладання яєць II покоління яблуневої плодожерки. Чіткої грані між першим і другим поколінням не

буде, одне покоління буде накладатися на друге. Поодинокі метелики яблуневої та інших плодожерок літають постійно.

Триває шкодочинність личинок **вишневої мухи** всередині плодів. При обстеженні пізніх сортів вишні та черешні виявлено пошкоджені плоди на 15% дерев. Пошкоджено у середньому 3% плодів, максимально – 10%, із 1 лич./плід.

Триває шкодочинність нових поколінь кліщів. У незахищених садах приватного сектору кліщами заселено до 70% дерев. Середня чисельність становить: червоного - 2,3 екз./лист, бурого - 1,2 екз./лист, глодового - 1,0 екз./лист. Пошкоджено у середньому 3% листя, максимально – 8%.

Триває заселення листя дерев **попелицями**. Зеленою яблуневою попелицею заселено 70% дерев. Личинки пошкодили у середньому 4% листя, максимально - 9%, середня чисельність - 1 кол./лист, максимально -3. Личинки вишневої попелиці шкодять на 75% дерев. Заселено та пошкоджено 5% листя, максимально – 10%, середня чисельність - 1 кол./лист, максимально -2. **Сливової попелиці** заселила 40% дерев, у середньому - 4% листя, максимально - 7%, середня чисельність - 1 кол./лист, максимально - 2.

У плодівих садах продовжують шкодити **листоблішки, молі**. Ними заселено майже 70% дерев та 30% листя у приватному секторі.

Виявлено поширення плодівих культур такими хворобами: **борошниста роса яблуні** - уражено 40% дерев, у середньому - 5% листя, максимально – 8%, із розвитком хвороби – 2%.

Парша яблуні. Прояви хвороби виявлено на 15% дерев. У середньому уражено 2% листя, максимально – 4, розвиток хвороби – 1%.

Кучерявість листя персика - уражено 20% дерев, у середньому - 5% листя, максимально - 10%, із розвитком хвороби – 2%.

Моніліоз кісточкових виявлений на абрикосі, вишні, черешні. Уражено у середньому 12% дерев та 3% молодих пагонів із розвитком хвороби -3%.

Клястероспоріозом уражено до 10% дерев та 1% листя. Розвиток хвороби 1%.

Плодова гниль на черешні та абрикосах. Уражені плоди виявлено на 8% дерев, у середньому уражено 1% плодів, максимально – 3%. Розвиток хвороби - 2%.

Кокомікоз на черешні. Хворобою уражено 3% дерев, у середньому - 2% листя, максимально - 5%. Розвиток хвороби – 2%.

В виноградниках продовжують шкодити гусениці **гронової листокрутки і кліщі (павутинний, виноградний зудень)**.

Виноградний зудень заселив до 15% обстежених площ і до 5% кущів та 1-10% листя, чисельність становить 1, максимально – 3 екз./кущ, особливо у приватному секторі.

Продовжується літ, яйцекладка, відродження та живлення гусениць **гронової листокрутки** другого покоління.

У занедбаних та загущених виноградних насадженнях, де не проводились обробки фунгіцидами продовжується ураження рослин **мільдью**. Хворобою уражено 2-5%, максимально 10% кущів, до 10% листків.